

CD KLASSIEK

Magnificat
Anglicaanse gezangen

Het Magnificat en het Nunc dimittis, respectievelijk het loflied van Maria en van Simeon, zijn prachtige Bijbelteksten die beide voortkomen uit het zogeheten kindheidsevangelie van Lucas. Van oudsher behoren ze ook in de liturgische gebedsschat van de Kerk. Zelfs de huiver die de hervormers aan de dag legden ten overstaan van alles wat maar van ver of nabij op Mariaverering zou kunnen lijken, hebben deze teksten doorstaan. Luther zelf schreef een commentaar op het Magnificat.

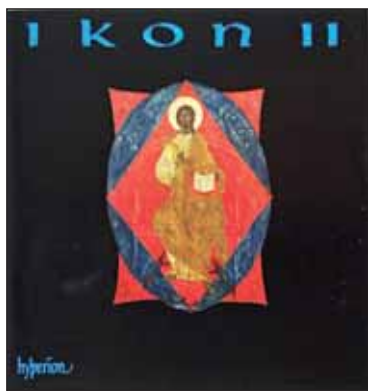
Deze *canticles*, gezongen gebeden, vormen als het ware het warme hart van de anglicaanse vesperliturgie (de *Evensong*). In een schema uitgedrukt ziet dit avondofficie er ongeveer als volgt uit: inleidend gebed, psalm, een lezing uit Oude Testament, het *magnificat*, een lezing uit Nieuwe Testament, het *nunc dimittis*, het credo en een afsluitend gebed.

Maria's loflied, eigenlijk haar antwoord op de aankondiging van de geboorte van de Verlosser, wordt traditioneel geïnterpreteerd als de brug van het Oude naar het Nieuwe Testament. Simeon trekt

het juiste besluit: „Laat mij in vrede gaan, nu ik de verlosser heb mogen aanschouwen.” Hij hoeft als het ware de totaliteit van het hele Nieuwe Testament niet af te wachten. Met Jezus in de armen heeft hij al alles in een keer gezien. Eigenlijk prachtig hoe in een enkele avonddienst zo'n diepzinnige geloofsinhoud bijeenkomt. Het is wellicht ook de reden waarom zoveel mooie muziek in de anglicaanse Kerk getoondicht werd voor deze twee gezangen. Het ervaren koor van de Londense Saint-Paul's brengt op deze nieuwe cd een schitterende vertolking van wat zes componisten uit de achttiende en negentiende eeuw schreven. Het ene al mooier klinkend dan het andere, zullen de werken van de bij ons vrijwel onbekende componisten Stanford, Walmsley, Wood, Blair en Brewer de luisteraar beslist verrassen. Misschien hoorde de luisteraar ooit toch wel eens de naam vallen van Samuel Sebastian Wesley, de kleinzoon van Charles Wesley, de stichter van de methodisten. Een verbluffend overzicht. (JC)

My Soul Doth Magnify the Lord. Best-loved Settings of the Magnificat and Nunc dimittis, door The Choir of St Paul's Cathedral, onder leiding van John Scott, Helios-Hypérion (distributie Laval), CDH 55401, 8,90 euro.

CD KLASSIEK

Ikon II
Holst Singers

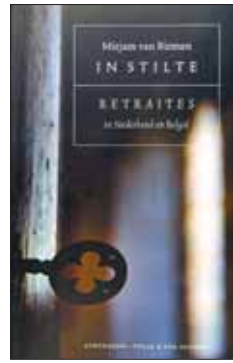
Dertien jaar hebben we moeten wachten op een vervolg van het succesrijke Ikon door de Holst Singers. Maar het moet gezegd worden: die lange incubatietijd heeft gewerkt, want opnieuw mag gesteld worden dat dit een topuitvoering is van Russische werken.

Ikon II is integraal gewijd aan de componisten van de kerkelijke muziekschool van Moskou. Deze school was de voedingsbron voor het kathedraalkoor van Moskou. Oorspronkelijk bestond dat gezelschap slechts uit monniken en was de zang homofoon, maar later

werden ook knapenstemmen toegevoegd en kon dus polyfone werken worden uitgevoerd. Dat bleek voor de componisten onweersaanbaar aantrekkelijk. Naast werk van Tsjaikovski bevat de opname ook twee Onzevaders (van Rimski-Korsakov en van Golovanow) naast een *Ave Maria* van Rachmaninow. Een werk als *Mystiek avondmaal* van Grechaninow valt bijzonder op. En dan zeggen we nog niets over al die andere componisten. Het blijft toch vooral een onderdompeling in een vrij onbekende wereld, vol mystiek kaarslicht en flonkering, een wereld die door de Holst Singers prachtig wordt verkend en waarin een fabelachtige sound te horen valt. (JC)

Ikon II, door de Holst Singers onder leiding van Stephen Layton, hypérion (distributie Laval), CDA 67756, 21,25 euro.

BOEK SPIRITUALITEIT

Retraites interreligieus
Mirjam van Biemen

Spiritualiteit is 'in'. Het is Szowaar een marktgegeven geworden, niet enkel in de boekhandel, maar ook als 'vakantie'. Velen zoeken rust, een mooi kader en wat begeleiding. Zo wordt ook de retraite almaar populairder. En het aanbod is groot, zo blijkt. Van de abdij tot Vipassana en meelevens met de Hare Krishna.

De Nederlandse Mirjam van Biemen, hoegenaamd niet christelijk opgevoed, werkte de afgelopen jaren voor de KRO als radio- en televisiemaakster. Ze besloot haar carrière voor een paar maanden tussen haakjes te plaatsen en meerdere retraites te ondergaan. Wat krijgen we geserveerd? Het begint met tien dagen Vipassana, een boeddhistische meditatie-techniek, ergens in een dorp in de Ardennen. In de Veluwe zit Van Biemen in een ashram van de Hare-Krishnabeweging. Een week later volgt ze op een van de Waddeneilanden een stilteboek van de hindoeïstische beweging Avaita. Vervolgens belandt ze in de abdij van Nazareth in Brecht voor een klassieke katholieke retraite. Daar loopt het echter fout. Ze vlucht na een paar dagen weg uit het klooster. „Heb ik het klooster als hotel gezien en de kerk gemeden?”

Als ze na een paar maanden over haar kloostertrauma heen is, zoekt Mirjam van Biemen – op aanraden van een van de zusters – God in de natuur in Wales. Ze

wordt haast gek van de stilte. Dan doet ze een aantal dagen een sessie met soefi's en eindigen doet ze met een straatretraite in Brussel. In het boek schrijft Van Biemen over haar eigen ervaringen, maar ze praat eveneens met begeleiders, monniken en goeroes. Ook laat ze andere retraitanten aan het woord. Het voornaamste blijft toch dit: Van Biemen ging de confrontatie aan met zichzelf. En God? Blijft wat afwezig in dit boek. (EDS)

Mirjam van Biemen, *In Stille. Retraites in Nederland en België*, Athaeneum/Plak & Van Gennepe, Amsterdam, 2011, 238 blz., 17,95 euro, ISBN 978 90 253 6717 6.

BOEK POEZIE

Alleen maar liefde
Huub Oosterhuis

Huub Oosterhuis is dichter en theoloog. Sinds eind de jaren 1950 publiceert hij liederen en gebeden voor een nieuwe Nederlandse liturgie, theologische essays en vrije poëzie. Zijn liederen worden niet enkel in Nederland en Vlaanderen veelvuldig gezongen, sommige zijn in vele talen vertaald.

Dit boek met bijbehorende cd verschijnt naar aanleiding van de opening van De Nieuwe Liefde, een centrum voor debat, bezinning en poëzie in Amsterdam. Componist en theatermaker Stijn van der Loo tekende al eerder voor dergelijke cd-boeken met teksten van Huub Oosterhuis. Voor *Liefde* zette hij niet alleen de teksten op muziek, maar is hij ook een van de

vertolkers van de liederen op de bijbehorende cd.

Liefde is een bundeling van oude en nieuwe teksten van Oosterhuis' hand over de liefde in al haar facetten. Voor een deel horen we enkele bekende liedteksten op de cd, maar er is ook een lang gedicht, gelezen door de meester zelf. Het lijken gevoelige luisterliedjes, die erom vragen telkens opnieuw beluisterd te worden. Op de computer gelezen, omschreef het schijfje zijn eigen identiteit trouwens als „easy listening”. (EDS)

Huub Oosterhuis & Stijn van der Loo, *Liefde*, Lannoo, Tielt, 2011, 64 blz., 14,95 euro, ISBN 978 90 209 9583 1.

BOEK ACTUALITEIT

Eerbetoon aan Ulburghs
Bart Demyttenaere

Op 1 september 2010 overleed de Limburgse priester Jef Ulburghs, een veelzijdige figuur met een bijzondere politieke betekenis. Auteur Bart Demyttenaere had tijdens Ulburghs laatste levensmaanden 25 gesprekken met de priester, waaruit hij dit boek distilleerde. Enerzijds is Ulburghs, geboren in 1922 in Zolder, zelf aan het woord, anderzijds werd dit door de dood van de man ook een herdenkingsboek. Een paar foutjes, wellicht door de hoogbejaarde Ulburghs zelf gemaakt, vallen op. IPB staat voor Interdiocesaan Pastoraal Beraad, niet Internationaal.

We leren hoe cruciaal Ulburghs benoeming was als onderpastoor

in Luik, waar hij sociaal-parochiaal werk deed bij de mijnwerkers in het 'rode' Grace-Hollogne en Seraing.

Jaren later stortte hij zich op basiswerk in het pas opgerichte bisdom Limburg en was hij een van de pioniers van het buurtopbouwwerk. Ulburghs was ook actief in de arbeiders- en vredesbeweging en daaruit groeide een politiek engagement.

In 1982 werd hij gemeenteraadslid voor de socialistische partij in Genk als kandidaat van de beweging Doorbraak. De bisschop van Hasselt verbood Ulburghs formeel op te komen bij de verkiezingen voor het Europees Parlement. Ulburghs zetelde toch.

Demyttenaere: „Op het einde van zijn Europees mandaat laat de SP Ulburghs als een baksteen vallen. Vooral Louis Tobback wou van Ulburghs af, omdat hij er niet in slaagde zijn onafhankelijkheid te breken.” Later zetelde de priester nog als verkozen van Agalev in de Senaat.

Nieuw is het verhaal dat Demyttenaere brengt over de contemplatieve Ulburghs, die zich op hoge leeftijd nauw verbonden voelde met de monialen van Opgrimbie en bemiddelde tussen de groene beweging en de bouwheren van het verguisde klooster op het koninklijk domein. Ook zijn twijfel achteraf over zijn keuze voor de politiek vallen op.

Een aantal thema's wordt aangekaart, maar blijft onderbelicht. Wellicht herkennen we hier Ulburghs zelf die bepaalde vaststellingen niet uitwerkte in de gesprekken.

Uiteindelijk leidde zijn poging om het christelijke gedachtegoed te verenigen met het socialisme schipbreuk. De socialistische partij had hem eigenlijk gewoon gebruikt als stemmentrekker om in Limburg door te breken.

De rode draad in Ulburghs leven was wel hoe je een progressief engagement kon verzoenen met het christelijke geloof. De weg die hij daarvoor voor zichzelf zag, was ongebruikelijk. (EDS)

Bart Demyttenaere, *Tedere dwarsligger. De negen levens van Jef Ulburghs*, Van Halewyck, Leuven, 2011, 158 blz., 17,50 euro, ISBN 978 94 6131 034 7.